

Køn i underviserrollen

Formål:

Øvelsen skaber en øget bevidsthed om egne og andres identitetskategorier, samt hvordan privilegier og magt, bliver fordelt forskelligt i en undervisergruppe. Øvelsen kan igangsætte samtaler om hvordan sociale kategorier og stereotyper giver forskellige deltagelsesmuligheder for os som undervisere – og derved også for de studerende. Formålet med øvelsen er at skabe en faglig refleksion hvor underviserrollen og selve kulturen på læreruddannelsen bliver sat i centrum.

Kontekst/deltagere/tid:

Øvelsen egner sig til en pædagogisk dag, et faggruppemøde, teammøde, eller et tværfagligt møde. I grupper af 3-6 deltagere. Øvelsen tager 45 min – 1,5 time alt efter gruppestørrelse og kontekst.

Procesbeskrivelse:

Del 1:

Start med at læse citaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt naturfagsundervisere op for deltagerne (Se nederst i dette dokument).

Del 2:

(Individuelt i 5 min.) Udvælg 4 af de følgende kategorier, du umiddelbart tænker har særlig indflydelse på dit professionelle virke som underviser: Køn, alder, seksuel orientering, etnicitet, religion, politisk orientering, klasse, familiestatus, profession, race, geografisk bopælsstatus.

Del 3:

Med uret præsenterer alle sig på skift for gruppen gennem de forskellige kategorier.
Fx: *“Jeg er en ung kvinde fra middelklassen, og så er jeg mor”*

Del 4:

Efter præsentationsrunden drøfter I i gruppen (15 min.)

- Hvilke kategorier er synlige og usynlige, og hvad betyder det for dig?
- Er der specifikke situationer, der fremhæver visse kategorier og skjuler andre?
- Er der kategorier du bevidst prøver at skjule eller fremhæve?

Del 5:

(Individuelt 5 min.)

Udvælg den kategori du efter drøftelsen umiddelbart finder vigtigst for din professionelle identitet. Find dernæst en stereotyp, der er forbundet med kategorien og formuler hvordan du afviger fra stereotypen. Formuler sætninger således:

Jeg er _____, men ikke _____

Det kunne f.eks. være:

Jeg er kvinde, men ikke mor

Jeg er ung men ikke uerfaren
Jeg er hvid, men ikke dansker
Jeg er muslim, men drikker alkohol

Del 6:

Præsenter jeres antistereotyper/afvigelser for hinanden. Tal efterfølgende sammen om, hvilken betydning stereotyper og kategoriseringer spiller i jeres arbejde som læreruddannere. Er de vigtige at forholde sig til? Har de betydning for jeres mødekultur (f.eks. hvem der siger hvad og hvor meget til møder?). Har det betydning for rekruttering og modtagelsen af nye kollegaer? Har det betydning for de studerende og jeres undervisning?

Uddrag af citater fra spørgeskemaundersøgelse

Foretaget på Læreruddannelsen forår 2023 blandt naturfagsunderviserne.

“Jeg er bevidst om mit køn og forsøger at underspille mit køn i underviserrollen. Jeg klæder mig relativt androgynt, fordi jeg ikke ønsker at sende uhensigtsmæssige signaler. Jeg er bevidst om de studerendes køn og på ikke at komme til at favorisere nogen. Jeg er meget bevidst om, at min kommunikation ikke må kunne misforstås som flirtende” (kvindelig naturfagsunderviser).

“Personlighed i form af holdninger og værdier er en medfølgende (vigtig) del af at være underviser. Og normativitet kan ikke undgås! Men jeg er (endnu mere end jeg har været) opmærksom på, at jeg ikke gør eller siger noget, der kan virke ‘me too-stødende’” (mandlig naturfagsunderviser).

“Nej – mit relationsarbejde fokuserer på den enkelte studerende og kønnede refleksioner indgår ikke i min strategi for det arbejde – tværtimod. Det samme gælder i forhold til fællesskabet. Jeg er dog opmærksom på at klæde mig neutralt – og praktisk i forhold til arbejde i laboratoriet. (...) Jeg har en stærk ambition om at køn netop ikke skal spille ind på undervisningen på andre måder end som genstandsfelt for drøftelserne af de studerendes praktik og kommende profession” (kvindelig naturfagsunderviser).

Denne øvelse er inspireret af Sara Louise Muhrs beskrivelser af 'Normkritiske metoder'. Metoderne kan finde i hendes bog: [Muhr, S. L. \(2019\). Ledelse af køn. Hvordan kønsstereotyper former kvinders og mænds karrierer. En bog om barrierer og nye strategier. Djøfs Forlag. S. 225- 245.](#) Sara Louise Muhrs pointer og forskning bliver ligeledes formidlet i denne podcast: <https://www.djoef.dk/kampagner/podcast/ledelse-af-koen>